

PATVIRTINTA
Biržų rajono savivaldybės
tarybos 2014 m. vasario 27 d.
sprendimu Nr. T-43

**ŽEMĖS SKLYPO BIRŽU R., PAPILIO SEN., VIJOLIŠKIO K. (KAD. NR. 3665/0008:1
SATKŪNŲ K. V.), DETALIOJO PLANO AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI
TEIGINIAI**

I. TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

Telkinio nejudinamos juostos. Kasybos sklypo kontūras planuojamame naudingosios iškasenos gavybos lauke nesutampa su turimo žemės sklypo riba. Kasybos sklypo formuojamo sklype Nr.2, skirto išteklių naudojimo sutartimi plotas 16,1100 ha, o viso žemės sklypo Nr.2 plotas – 18,8164 ha. Kasimo riba atitraukiamai atsižvelgiant į kelio apsaugos zoną. Dirvožemio pylimo pagrindas turi būti atitrauktas iki 2-3 m nuo planuojamų naudotų kasybų žemės sklypo pakraščio, jo aukštis iki 3 m, pagrindo plotis iki 10-11 m, karjero bortas bus nutolęs nuo žemės sklypo ribos apie 14-15 m, nes pagal minėto pylimo pagrindą dar paliekama 1 m pločio apsauginė berma. Todėl karjero šlaitas tuose plotuose gali būti lėkštinamas tiktais į vidinę pusę ir pagal ribą turi būti palikta nejudinama juosta karjero rekultivavimo darbams atliki. Nejudinamoje juostoje karjero eksploatavimo metu bus susandeliuojamas dirvožemis, kuris taip pat bus kaip triukšmo ir dulkių mažinimo priemonė (9 brėžinys).

Dirvožemio sandeliavimo plotas. Atidengiant naudingą kladą gavybai, pirmiausia nuimamas dirvožemis. Dirvožemiu taikomos specialios naudojimo sąlygos, jis turi būti tvarkingai nuimamas ir susandeliuojamas, o vėliau naudojamas rekultivavimo metu derlingam sluoksniniui atkurti. Pirmiausia dirvožemis buldozeriu sustumiamas nuo kasybos sklypo pakraščių (50 m pločio juostos) į pylimus pagal kasybos sklypo pakraštį. Jų projektuojama padėtis parodyta 9 ir 11 brėžiniuose. Vidinėje telkinio dalyje dirvožemis stumiamas į laikinas sąvartas, iš kur jis bus kraunamas į savivarčius automobilius ir išvežamas į sąvartą arba tiesiai į rekultivuojamus plotus. Konkretūs sprendimai, taip pat sąvartų būtinumas ir tikslus išdėstyti bus numatyti sudarant telkinio naudojimo (kasybos – rekultivavimo) projektą, kai bus apskaičiuoti ir sudaryti naudingosios iškasenos gavybos ir nuodangos kalendoriniai planai. Preliminariūs sprendiniai pavaizduoti 11-14 brėžiniuose.

Smėlio ir žvyro gavybos plotas. Smėlio gavyba bus vykdoma tik išskirtame kasybos sklype, detaliai išžvalgytu išteklių plote, pagal telkinio naudojimo (kasybos – rekultivavimo) projekte sudarytus kalendorinius planus, paliekant pagal būtinumą reikiama pločio nejudinamą pakraščio juostą karjero šlaitams nulėkštinti.

Produkcijos išvežimo kelias. Telkinio eksploatacijai numatoma naudoti esamus bendro naudojimo valstybinės ir vietinės reikšmės keliai, tai pat būsimus telkinio vidaus technologinius keliai, kurių elementai turi atitikti Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008-01-22, Nr. 9-322) ūkių vidaus kelių IIIv kategorijos reikalavimus. I projektuojamą sklypą bus patenkama iš Iv kategorijos vietinės reikšmės kelio. Planuojamai eksploatuoti Iv kategorijos vietinės reikšmės kelio plotis 8.0 m, važiuojamosios dalies plotis 6.0 m, eismo juostų skaičius - 2, leidžiamas VMPEI (vidutinis metinis paros eismo intensyvumas) nuo 1000 iki 2000 automobilių per parą. Planuojamame karjere numatoma per

parą padaryti 13 reisų. Tai palankūs tiek ekonominiai, tiek socialiniai ir gamtosauginiai faktoriai telkinio naudojimui, nes naudingų iškasenų gavyba bus koncentruojama vienoje vietoje, greta kurios nėra gyvenamųjų sodybų ir bus naudojamas jau esančia infrastruktūra, pritaikyta sunkiam transportui važinėti.

Projektuoamo ploto viduje eismas vyks vidaus karjero keliais, kurių elementai turi atitikti Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008-01-22, Nr. 9-322) ūkių vidaus kelių IIIv kategorijos reikalavimus. Minimalus vienos krypties eismo ir važiuojamosios juostos plotis be kelkraščių sudaro 3.5 m, kelkraščiai – po 1 m, kelio plotis be paplatinimų – 5.5 m. Posūkio spinduliai neregulamentuojami. Kelio paviršius formuojamas sutankinant buldozeriu naudingojimo klodo sluoksnį. Išilginis kelio nuolydis negali būti didesnis už 8%. Irengiant laikinus kelius jų kelkraščiuose turės būti iškasti 0.3-0.4 m gylio paviršinio vandens nuvedimo kanalėliai.

II. TERITORIJOS TVARKYMO REŽIMAS

Smėlio ir žvyro gavybos plotas. Išgaunant ištaklius, turi būti prižiūrimos ekskavatoriaus darbo aikštelės. Jos lyginamos buldozeriu. Pagal technologines projektavimo normas vieno ekskavatoriaus darbui karjere aptarnauti turi būti skiriamas vienas buldozeris.

Produkcijos išvežimo kelias. Eksplotuojant žaliavos išvežimo kelią, turi būti užtikrinta gera jo techninė būklė: paviršius su žvyro danga turi būti lyginamas, sausros metu laistomas, žiemos metu valomas. Kelio paviršius su smėlio/žvyro danga formuojamas sutankinant buldozeriu viršutinį sluoksnį. Projektuoamo ploto viduje eismas vyks vidaus karjero keliais, kurių elementai turi atitikti Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008-01-22, Nr. 9-322) ūkių vidaus kelių IIIv kategorijos reikalavimus. Išilginis šio kelio nuolydis negali būti didesnis už 8 %. Irengiant laikinus karjero vidaus kelius jų kelkraščiuose turės būti iškasti 0.3-0.4 m gylio paviršinio vandens nuvedimo kanalėliai. Už tinkamą kelio atkarpu su žvyro danga priežiūrą, eksplotuojant jas projektuojame karjere išgautai žaliai gabenti, bus atsakinga karjerą eksplotuojanti įmonė UAB „Veliškėnų karjeras“.

III. PAŽEISTŲ PLOTŲ REKULTIVAVIMAS

Iškasus projektuojamą Veliškėnų žvyro ir smėlio telkinio plotą, jo vietoje susidarys nuo 2,3 iki 7,4 m gylio (vidutiniškai 4,8 m) duobė, planuojamas vandens gylis – apie 3,8 m. Karjero šlaitai bus sudaryti iš žvyro ir smėlio, rečiau priesmėlio. Sauso priesmėlio nedarbo šlaitų polinkio kampas 50° , sauso žvyro ir smėlio 40° , apvandeninto žvyro ir smėlio – 35° . Vidutinis skaičiuojamas karjero bortų polinkio kampas priimamas 40° . Visas rekultivuotas plotas apims apie 18,8 ha, iškastas karjeras užims 14,5 ha plotą (žr. 11-14 brėžinius). Iškastame karjere numatoma atlikti šiuos rekultivavimo darbus: karjero šlaitų lėkštinimas; dirvožemio paskleidimas; viso pažeisto ploto apželdinimas.

Iškasto karjero šlaitus planuojama lėkštinti iki 20° polinkio. Karjero šlaitus numatoma lėkštinti nustumiant buldozeriu viršutinę karjero borto dalį. Šlaitams lėkštinti reikalingo perstumti grunto kiekis, taip pat rekultivavimo darbų apimtys ir tikslūs terminai bus nustatyti sudarant telkinio naudojimo (kasybos – rekultivavimo) projektą, sudarius nuodangos, kasybos ir rekultivavimo darbų kalendorinius planus. Rekultivavimo darbai bus atliekami etapais, kai tiktai kurioje nors telkinio dalyje bus iškastas visas naudingasis klodus. Rekultivuoto karjero

vaizdas pateiktas 13 ir 14 brėžiniuose. Nulygintų šlaitų ir pažeistos teritorijos biologiniam rekultivavimui užtikrinti būtina atstatyti derlingąjį sluoksnį. Tam bus panaudojamas dirvožemis nuimtas atidengiant naudingą sluoksnį gavybai.

Siekiant apsaugoti karjero šlaitus nuo erozijos, o lygiose vietose paviršių nuo defliacijos numatoma paskleisti dirvožemį pasėti šių žolių mišinį: motiejukai – 10 kg/ha, tikrasis arba raudonasis eraičinas – 8 kg/ha, pievinė miglė arba beginklė dirsė – 7 kg/ha, baltieji ir raudonieji dobilai – 8 kg/ha.

Biologinį rekultivavimą būtina atlikti tik užbaigus techninius karjero šlaitų ir kitų pažeistų plotų lyginimo darbus bei paskleidus dirvožemį. Gruntams susigulėjus, kitaip metais po darbų atlikimo karjero šlaituose ir dugne sodinamas miškas. Medžių sodinimo darbams tikslinga pasitelkti miškininkus. Detalus teritorijos rekultivavimo projektas bus parengtas kartu su telkinio naudojimo projektu, suderintas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

IV. ŽEMĖS SKLYPŲ FORMAVIMAS

Planuojama teritorija – 32,82 ha ploto žemės sklypas, esantis Biržų rajono savivaldybėje, Papilio seniūnijoje, Vijoliškio kaime, nuosavybės teise priklausantis UAB „Veliškėnų karjeras“ ir UAB „Bangenės miškas“. Šio žemės sklypo kad. Nr. 3665/0008:1.

Esamas sklypas yra suformuotas atliekant preliminarius matavimus. Detaliuoju planu nustatomos tikslios ribos ir plotas, sklypas dalijamas į tris sklypus:

1. Sklypas Nr. 1 – plotas 5,6627 ha.
2. Sklypas Nr. 2 – plotas 18,8164 ha.
3. Sklypas Nr. 3 – plotas 7,2095 ha.

V. ŽEMĖS PASKIRTIES KEITIMAS

Planuojamo žemės sklypo, esančio Biržų rajone, Papilio seniūnijoje, Vijoliškio kaime (kad. Nr. 3665/0008:1), pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis – miškų ūkio paskirties žemė, naudojimo būdas - ūkiniai miškai (M4). Šiuo detaliuoju planu minimas sklypas dalinamas į tris atskirus sklypus ir vienam iš jų pakeičiama pagrindinę žemės naudojimo paskirtis į kitos paskirties žemę – naudingų iškasenų teritorija (naudingų iškasenų gavybos atvirų kasinių (karjerų) - N1). Ši paskirtis ir būdas nustatomi naujai suformuotam sklypui, esančiam Veliškenų II smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto dalyje.

VI. PLANUOJAMOS TERITORIJOS REGLAMENTAI

Planuojamos teritorijos reglamentas pateikiamas Detaliojo plano teritorijos tvarkymo sprendinių aprašomojoje lentelėje.

Techniniai duomenys:

1. Žemės paskirtis – sklypų Nr.1 ir Nr.3 – miškų ūkio, sklypo Nr.2 – kita (naudingų iškasenų teritorija).
2. Pastatų statyba draudžiama.
3. Nustatomas užstatymo koeficientas – 0.
4. Nustatomas užstatymo intensyvumo koeficientas – 0.

5. Nustatoma įvažiavimo į planuojamą teritorija vieta – nurodoma pagrindiniame detaliojo plano brėžinyje.

6. Nustatoma, kad sklypuose taikomos šios specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos:

6.1. kelių apsaugos zonos (II): nustatoma kelio apsaugos zonas plotis – po 10 m nuo kelio briaunų į abi puses. Kelių apsaugos zonos plotas sklype Nr. 2 – 0,5392 ha, sklype Nr. 3 – 0,5744 ha;

6.2. naudingų iškasenų telkiniai (XXIII): sklype Nr. 2 šis apribojimas taikomas 16,1080 ha ploto sklypo daliai, sklype Nr. 3 šis apribojimas taikomas 1,3997 ha ploto sklypo daliai;

6.3. miško naudojimo apribojimai (XXVI): šis apribojimas taikomas visam sklypui Nr. 1, kurio plotas 5,6627 ha ir visam sklypui Nr. 3, kurio plotas 7,2095 ha;

6.4. žemės sklypai, kuriuose įrengtos valstybei priklausančios melioracijos sistemos bei įrenginiai (XXI): šis apribojimas taikomas sklypams Nr. 1 ir Nr 3.

Projektuojamos teritorijos apribojimai nurodyti pagrindiniame brėžinyje (žr. brėžinį Nr. 9). Jie nustatyti pagal Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 14 d. nutarimą Nr. 1116 „Dėl pažeistos žemės rekultivavimo ir derlingojo dirvožemio sluoksnio išsaugojimo“.

DETALIOJO PLANO TERITORIJOS TVARKYMO SPRENDINIU APRAŠOMOJI LENTELĖ

2	188164	6 6214435.31 556390.80 7 6214384.23 556327.95 8 6214378.16 556301.98 9 6214384.23 556212.20 10 6214377.81 556188.02 11 6214364.86 556178.53 12 6214326.21 556108.91 13 6214361.76 556071.32 14 6214364.19 556048.61 15 6214266.61 555883.50 16 6213964.80 555935.70 17 6213860.18 555953.80 18 6213948.12 556049.00 19 6214020.13 556164.64 20 6214114.93 556290.48 21 6214140.29 556343.88 22 6214183.13 556481.78 23 6214220.13 556546.11 24 6214380.59 556430.49	Naudingų iškasenų teritorija (atvirų kaininių kaijėjų)	N1	—	—	—	—
3	72095	25 6214208.60 556546.13 26 6214124.75 556605.17 27 6214062.16 556364.34 28 6213957.16 556394.95 29 6213932.39 556318.48 30 6213931.04 556314.16 31 6213921.36 556316.81 32 6213918.23 556306.05 33 6213817.99 555961.81 34 6213823.51 555960.79 35 6213848.14 555956.23 36 6213940.14 556055.09 37 6214011.87 556170.31 38 6214106.33 556295.69 39 6214130.95 556347.53 40 6214173.91 556485.80 41 6214204.63 556539.31	Miškų ūkių ūkiniai miškai	M4	—	—	—	—

